

литѣ въ пролома или синове на бележити българи, които предпочитали да пазятъ въ вардачниците своите брата пжтници, нежели да носятъ обидитѣ, като прости раи, по чифлицитѣ. Съ други думи, обитателитѣ на манастира били повече народни мже, борци за свобода и защитници на раята. По сжщия начинъ сж основани манастиритѣ—Габровски въ ново време, Дръновски, Плаковски и Килифарски.

Нашитѣ стари хора казватъ: „Щомъ турцитѣ се покажеха на главната манастирска порта, бунтовницитѣ мигомъ се прибираха и се навървѣха изъ задната тайна врата, та улавяха гората“.

Описание на манастира.

Кжпиновскиятъ манастиръ е почти посрѣдата на пжтя между Търново и Елена. Той е разположенъ като квачка до политѣ на висока планина, чийто връхъ носи име Парчовецъ. Манастирътъ е свързанъ по таенъ каналъ съ планината, гдето се отглеждатъ неговитѣ стада.

Отъ източната му страна, тъкмо подъ прозорцитѣ гърми пѣнливъ водопадъ на р. Дрънта. Надъ водопада, въ пролома, и подъ него до Смѣсито, пѣятъ кресливитѣ клепала на тритѣ манастирски воденици. Днесъ е останала само една. Предъ манастира на северъ се простира грамадно трижгълно равнище, затворено между рѣкитѣ Дрънта и Малката или Харваловската, раздѣлени отъ хълма Парчовецъ, който е и основа на трижгълника, съ връхъ, гдето се смѣсватъ рѣкитѣ.

Въ този бележитъ трижгълникъ вирѣе жито, овесъ, ечемикъ, ръжъ, картофи, бобъ, просо, грозде и памукъ.

Лицето на манастира е обърнато на изтокъ, къмъ рѣката. Тука сж наредени 36 килии и просторни богати стаи за гости и богомолци между малки и голѣми чардаци, чиито тавани сж хубава резбарска работа. Дворътъ е раздѣленъ на три. Черъ дворъ, въ който влизатъ обикновени пжтници, кола, файтони, добитъкъ и др.; въ него сж оборитѣ, кошаритѣ, кочинитѣ, кокошарницитѣ и др.; въ този дворъ има гостилница и кръчмарница. Черковенъ дворъ: камена ограда дѣли черния дворъ отъ черковния; хубава протка дава свободенъ входъ на богомолцитѣ; въ срѣдата на тоя дворъ се издига манастирския храмъ—църквата. До нея отъ югъ, има куполень параклисъ и гробница, а отъ западъ—стои покритъ кладенецъ. Отъ изтокъ църквата се заобикаля отъ грамадната манастиркла сграда съ вътрешното ѝ лице, стълби, арки, стобори и лозници.

Църквата е подновена въ 1835 г. Тя представя обикновена корабна сграда безъ куполъ. Стенитѣ сж изградени отъ основата до върха съ каменъ зидъ. Предъ църквата е прибавено широко дървено предверие, чиято вътрешна стена